

Seat No. : _____

TR-112

B.A. Sem.-III

May-2013

Geography (EC-I-202)

[Geography of India – I (Physical)]

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

- સૂચના : (૧) જમણી બાજુ દર્શાવેલ અંક પ્રશ્નોના ગુણ છે.
(૨) પરીક્ષાર્થીઓ કોતરેલ નકશાનો ઉપયોગ કરી શકે છે.

૧. (અ) “ભારત એક ઉપખંડ છે.” આ વિધાનની સમીક્ષા કરો. ૭

અથવા

દક્ષિણ ભારતના નદીતંત્ર વિશે વિગતે અહેવાલ આપો.

- (બ) મોસમી આબોહવા એટલે શું ? ભારતના વરસાદની વિતરણના વિશે નોંધ લખો. ૭

અથવા

જમીનની વ્યાખ્યા આપી, ભારતની મુખ્ય જમીનોનું વર્ગીકરણ કરી, કાળી અને રાતી જમીન વિશે વર્ણન કરો.

૨. (અ) ભારતના મુખ્ય જંગલ પ્રદેશો અને જંગલ સંપત્તિનું આર્થિક મહત્ત્વ દર્શાવો. ૭

અથવા

ખનીજની વ્યાખ્યા આપી, ખનીજોની લાક્ષણિકતા ચર્ચા કરી શક્તિ સંસાધનોની વિગતે ચર્ચા કરો.

- (બ) ભારતની જળસંપત્તિ વિશે વિગતે અભ્યાસ કરો. ૭

અથવા

ભારતની પ્રાણી સંપત્તિનો પરિચય આપી, તેનું આર્થિક મહત્ત્વ સમજાવો.

૩. ટૂંકનોંધ લખો. ૧૬

- (૧) ઉત્તર ભારતનો જળ પરિવાહ તંત્ર

અથવા

ભારતના પ્રાકૃતિક પ્રદેશો

(૨) ભારતની જમીન સંપત્તિ

અથવા

ભારતની પ્રાણી સંપત્તિ

(૩) ભારતના ખનીજો

અથવા

ભારતના વનસ્પતિના પ્રકારો

(૪) ભારતની મત્સ્ય સંપત્તિ

અથવા

ભારતના અણુ ખનીજો

૪. નીચેના વાક્યોના એક કે બે લીટીમાં જવાબ આપો :

૧૨

(૧) જમીનની વ્યાખ્યા આપો.

(૨) દક્ષિણ ભારતની નદીઓ જણાવો.

(૩) ભારતના જળવિદ્યુત મથકોની માહિતી આપો.

(૪) ભારતના ખનીજતેલ અને કુદરતી ગેસના પ્રદેશો જણાવો.

(૫) ભારતની ધાતુમય ખનીજોના નામ આપો.

(૬) ભૂસ્તરીય દૃષ્ટિએ ભારતના મુખ્ય વિભાગોના નામ આપો.

૫. (અ) નીચે આપેલ બહુ વિકલ્પમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી લખો :

૭

(૧) હિમાલયનાં પ્રાકૃતિક વિભાગ કયા પ્રકારના ખડકોનો બનેલો છે ?

(a) જળકૃત

(b) અગ્નિકૃત

(c) રૂપાંતરીત

(d) જ્વાળામુખી

(૨) ઉત્તર ભારતની લાંબી નદી કઈ છે ?

(a) ગંગા

(b) બ્રહ્મપુત્રા

(c) યમુના

(d) સિંધુ

(૩) કઈ જમીનમાં ભેજ સંગ્રહ શક્તિ ઓછી હોય છે ?

(a) રેતાળ

(b) કાંપની

(c) કાળી

(d) લેટેરાઈટ

(૪) કોલસા દ્વારા ઉત્પન્ન થતી વીજળીને કયાં નામે ઓળખવામાં આવે છે ?

- (a) અણુવિદ્યુત (b) પવન ઊર્જા
(c) થર્મલ વિદ્યુત (d) જળવિદ્યુત

(૫) ભારતના કયા રાજ્યમાંથી ઈલ્મનાઈ રેતીમાંથી થોરિયમ મળે છે ?

- (a) કેરળ (b) મહારાષ્ટ્ર
(c) ગુજરાત (d) રાજસ્થાન

(૬) 'દિગ્બોઈ' રિફાઈનરી કયા રાજ્યમાં આવેલી છે ?

- (a) અસમ (b) મધ્યપ્રદેશ
(c) દિલ્હી (d) પંજાબ

(૭) ભારતનું ડેન્માર્ક કયા રાજ્યમાં આવેલું છે ?

- (a) પંજાબ (b) મહારાષ્ટ્ર
(c) ગુજરાત (d) તામિલનાડુ

(બ) ખાલી જગ્યા પૂરો.

૭

(૧) ભારતનું સૌથી પહેલું અભ્યારણ્ય _____ છે.

- (a) જિમ કોર્બટ (b) રણથંભોર
(c) સાસણગીર (d) કાન્જીરંગા

(૨) ભારતમાં રાષ્ટ્રીય વનનીતિ _____ વર્ષમાં ઘડવામાં આવી.

- (a) ૧૯૮૫ (b) ૧૯૫૨
(c) ૨૦૧૦ (d) ૧૯૮૦

(૩) શિયાળામાં _____ રાજ્યમાં સૌથી નીચું તાપમાન નોંધાય છે.

- (a) ચંદીગઢ (b) જમ્મુ-કાશ્મીર
(c) ઉત્તરપ્રદેશ (d) પંજાબ

(૪) આંધ્રપ્રદેશમાં _____ સરોવર આવેલું છે.

- (a) દાલ (b) કોલેરુ
(c) સાંભર (d) માન

(૫) ભારતમાં સૌથી ઓછો વરસાદ _____ રાજ્યમાં પડે છે.

- (a) રાજસ્થાન (b) ગુજરાત
(c) ગોવા (d) મેઘાલય

(૬) રાત્રી જમીનમાં એસિડિક તત્વો કરતા _____ તત્વો વધારે હોય છે.

(a) ઝીંક

(b) અબરખ

(c) લોહતત્વ

(d) તાંબુ

(૭) _____ માછલીના તેલમાંથી શક્તિવર્ધક દવાઓ બને છે.

(a) કોડ અને શાર્ક

(b) બુબલા-ઝીંગા

(c) હેરીંગ-ટર્ની

(d) ઓઈસ્ટર-પર્લફિશ

_____

Seat No. : _____

TR-112

B.A. Sem.-III

May-2013

Geography (EC-I-202)

[Geography of India – I (Physical)]

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

- Instructions :** (1) Figures to the right indicate marks of questions.
(2) Candidates may use map stencils.

1. (A) “India is sub-continent”. Critically evaluate the statement. 7
OR
Give a detail account on river system of Southern India.
- (B) What is seasonal climate ? Explain the distribution of Rainfall in India. 7
OR
Define the soil and classification of major soils of India and describe about Black and Red soil.
2. (A) Mention the major Forest regions of India and explain the economic importance of forest. 7
OR
Give the definition of mineral and discuss the characteristics of minerals and discuss power resources in detail.
- (B) Do detail studies about the Water Resources of India. 7
OR
Give an introduction of Animal Resources of India and explain its economic importance.
3. Write short notes : 16
(1) Drains pattern of North India
OR
Natural Regions of India
- (2) Soil Resource of India
OR
Animal Resource of India

(B) Fill in the blanks :

- (1) _____ is the first Sanctuary of India.
(a) Jimkorbat (b) Ranthambhor
(c) Sasamgir (d) Kanjiranga
  - (2) In India, National forest policy was established in year _____.
(a) 1985 (b) 1952
(c) 2010 (d) 1980
  - (3) Lowest temperature is recorded in winter in _____ state.
(a) Chandigarh (b) Jammu & Kashmir
(c) Uttar Pradesh (d) Punjab
  - (4) _____ lake is in Andhra Pradesh.
(a) Dal (b) Koleru
(c) Sambhar (d) Manas
  - (5) Very few rain is recorded in _____ state in India.
(a) Rajasthan (b) Gujarat
(c) Goa (d) Meghalaya
  - (6) _____ particles are more than acidic particles in Red land.
(a) Zinc (b) Mica
(c) Iron-ore (d) Copper
  - (7) Energetic medicines are made from _____ fish oil.
(a) Kod and Shark (b) Bumbla-Ginga
(c) Hering-Tenny (d) Oystar-Parl fish
-

